

Monumentnummer*: 516354

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82758/110

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Kûbaard Súdwest-Fryslân Fryslân

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wommels J 460

Omschrijving**

Inleiding

De BOERDERIJ van het stelp-type is gebouwd in 1918 in een Ambachtelijk-traditionele bouwstijl onder invloed van de Art Nouveau, atypisch voor de tijd van het ontwerp. A-typisch is ook de functie van de erker; in plaats van een vergroting van de woonkamer, waardoor er veel licht kan binnentreden, is het een slaapvertrek met bedsteden boven een provisiekelder. Volgens overlevering zou een boerderij uit 1876 te Hennaard, wegens materiaalschaarste na de Eerste Wereldoorlog, zijn afgebroken en na de nodige wijzigingen op deze plaats zijn herbouwd. De gedenksteen van de oude boerderij is herplaatst in de stal. Het opschrift luidt: Den eersten steen gelegd door K. M. Wiersma den 20 April 1876.

In 1928 is het dak van de boerderij door brand beschadigd en herlegd met pannen. Het perceel is gedeeltelijk omgracht; vanaf de openbare weg geven een voetbrug en een betonnen voetpad langs de voortuin toegang tot de boerderij. Tussen het voetpad en de zuidelijke gracht is nog een boomgaard gedeeltelijk aanwezig. Op het perceel ten noorden van de omgrachting ligt een oprit naar de nieuwe loopstal. De boerderij is gebouwd in opdracht van J. Osinga, plaatselijk bekend als Gouden Jouke, voor zijn schoonzoon L. Cnossen. De welgestelde Osinga investeerde, leende en stond borg met zijn vermogen, maar ging bankroet in de dertiger jaren. De boerderij heeft een fraaie ligging buiten de bebouwde kom aan de historische Slachtedijk, een middeleeuwse zeeverende dijk.

Het aan de noordoostelijke zijde aangebouwde melklokaal valt buiten bescherming van rijkswege wegens te geringe architectonische betekenis. De vrijstaande loopstal (1984) op het naastliggende perceel valt eveneens buiten bescherming van rijkswege wegens te geringe ouderdom en architectonische betekenis.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

De boerderij heeft globaal een rechthoekige plattegrond met krimpen. Het woongedeelte van de boerderij is opgetrokken in bruine baksteen, staand verband; het bedrijfs gedeelte is opgetrokken in gele baksteen, staand verband. De boerderij heeft een schilddak met op het voorhuis zwarte geglazuurde holle pannen; op het bedrijfs gedeelte rode ongeglazuurde holle pannen; op de nok een gemetselde schoorsteen en aan de achterzijde een uilenbord typerend voor Midden-Friesland. De voorgevel is horizontaal geleed door een gepleisterde plint en een gepleisterde gevellijst.

De voorgevel is symmetrisch; in het midden een driezijdige erker, twee T-vensters aan weerszijden en een gemetselde dakkapel. De ramen hebben gekleurd glas-in-lood in de bovenlichten. De lichtopeningen zijn alle onder een getoogde rollaag van bruin geglazuurde baksteen; de trommelvelden zijn ruw gepleisterd en voorzien van een diamantkop.

De erker heeft in het trasraam twee H-vensters en een drielichtvenster met traliewerk (provisiekelder); op de hoeken gepleisterde pilasters met voet en kapiteel waarop de uitkraging van het balkon rust. De dakkapel heeft een flauw hellend wolfsdak met zinken mastgoten. In de kapel dubbele balkondeuren met boven- en zijlichten onder een halfcirkelvormige rollaag en eenvoudige gepleisterde wenkbrauwboog op pseudo-panels; in het gepleisterde trommelveld het jaartal 1918. Op de balkonrand een eenvoudig versierde houten balustrade.

Het zuidelijk dakschild van de schuur is enigszins opgetild. In de zijgevel een H-venster en een deur; in de krimp (keuken) drie H-vensters. In de noordgevel van het woongedeelte twee H-vensters. Het bedrijfs gedeelte heeft in de zuidgevel (de deel), lange ankerstaven en drie getoogde, gietijzeren zesruits vensters. De achtergevel is karakteristiek voor het veeteeltbedrijf; hij is voorzien van dubbele mendeuren met negenruits bovenlicht in een terugsprong; een roosvenster en vier, getoogde negenruits vensters; opgeklampte staldeur met zijlicht. In de noordgevel acht getoogde, gietijzeren stalramen.

Het INTERIEUR van de boerderij is architectonisch eenvoudig en oorspronkelijk. Tot de waardevolle onderdelen behoren onder meer de gang met deuren en gepleisterd poortje; in de erkerkamer houten kamerblinden en bedsteden; op de verdieping heeft de slaapkamer nog de oorspronkelijke betimmering en bedstedenwand.

Waardering

De boerderij van het stelp-type uit 1918 in Ambachtelijk-traditionele bouwstijl onder invloed van de Vernieuwingsstijl is van algemeen cultuur-historisch en architectuurhistorisch belang:

- als laat voorbeeld van de stilistische beïnvloeding van de Vernieuwingsstijl in de provincie Friesland,
- vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek,
- vanwege de bijzondere betekenis van het object door de ligging aan de historische Slachtedijk,
- vanwege de herinneringswaarde voor de lokale geschiedenis,
- vanwege de architectonische en structurele gaafheid van zowel het object als de originele erfindeling (boerderij, (niet origineel ingerichte) voortuin, boomgaard en moestuin),

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de visuele en structurele gaafheid van het object en de landschappelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)